

Başvuru Numarası : 2024/80-2024/81
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/47
Karar Numarası : 2024/1163
Başvuran : 1-A.V.
: 2-N.G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Türk Telekom Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURULARIN KONUSU

1. Başvuru, ceza infaz kurumunda uluslararası telefon fiyatlandırmasının yüksek olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuranlar, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Ailelerinden uzakta olduklarını ve artan telefon görüş fiyatları nedeniyle onlarla eskisi gibi iletişim kuramadıklarını,

b. Afganistan'ı aramanın dakika başı fiyatlandırmasının 30 TL, İran'ın aramanın dakika başı fiyatlandırmasının ise 27 TL olduğunu,

c. Önceki dönemde fiyatlandırmanın bu kadar fazla olmadığını ve aileleriyle görüşebildiklerini fakat güncel fiyatlar ile bunun mümkün olmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Türk Telekom Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Ceza infaz kurumlarında sesli ve görüntülü görüşmelerin yapılabilmesi için yatırımların yapıldığını ve yapılmaya devam ettiğini, ayrıca cihazların çeşitli giderlerinin de karşılandığını,

b. Bu sebepler dolayısıyla tarifeleri, ekonomik şartlara göre güncellemelerinin gerektiğini, tarife fiyatlandırmalarının şehir içi/şehirlerarası ve uluslararası (uluslararasıda ülkelerin kademelerine göre) ile aranan numaranın sabit telefon/GSM olmasına göre farklılık gösterdiğini,

c. Başvuranların yaptıkları görüşmelerin uluslararası arama yönünde olması dolayısıyla uluslararası tarifelerden fiyatlandırıldığını belirtmektedir.

4. Başvuranlar tarafından Kurumumuza yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir... Kimseye

işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği belirtilmiştir

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda a) Kurumun görev alanına girip girmediği... yönlerinden incelenir"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımı teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektedir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte

incelenip değerlendirilmiştir.

14. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

15. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde, ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

16. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca, ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ile işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

17. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

18. Başvuranlar dilekçelerinde, Afganistan ve İran'da bulunan aileleriyle gerçekleştirmek istedikleri uluslararası telefon görüşmesine ilişkin fiyatlandırmanın yüksek olduğunu iddia etmektedir.

19. Başvuranların tutulduğu Sincan 4 No.lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu tarafından Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) görüşme fiyatlandırmasının kendilerince tespit edilmediğinin ve ilgili işlemler ile fiyatlandırmanın Türk Telekom aracılığıyla gerçekleştirildiğinin bildirilmesi üzerine, muhatap Kurum olarak Türk Telekom Genel Müdürlüğü belirlenmiştir.

20. Muhatap Kurum, belirlenen fiyat tariflerinin; şehir içi, şehirler arası ve uluslararası arama olması ile aranan numaranın sabit telefon veya cep telefonu olmasına göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Ayrıca muhatap Kurum, fiyatlandırmaların ceza infaz kurumlarında söz konusu altyapının kurulmasına ilişkin yatırımlar ve cihazlara ilişkin gider masrafları kapsamında güncellenmesinin gerektiğini belirtmektedir. Sincan 4 No.lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından paylaşılan fiyatlandırma çizelgesinden, aramaların şehir içi, şehirler arası ve uluslararası olmak üzere fiyatlandırıldığı ve uluslararası aramaların ise 4 kademeye ayrılarak ilgili ülkelerin uzaklık durumlarının dikkate alındığı anlaşılmaktadır.

21. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 8'inci maddesine göre; *"Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir."*

22. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), telefonla görüşmeye ilişkin konuları AİHS'in 8'inci maddesi kapsamında incelemiştir (A.B./Hollanda, B. No: 37328/97, 29/04/2002, para. 92-93; Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye, B. No: 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08, 60915/08, 22/4/2014, para. 36). Bu bağlamda, başvuranın iddiasının özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında kaldığı değerlendirilmektedir.

23. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek,

araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal nleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanların dışında, genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir.

24. 6701 sayılı Kanun'da alıkonulma merkezlerinde tutulan mahpusların ulusal nleme mekanizması kapsamında başvurularını incelemek Kurumun görevleri arasında sayılmış olsa dahi başvurunun salt alıkonulma merkezinden yapılmış olması, ulusal nleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli değildir. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde, ulusal nleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, B. No: 2023/268, K. No: 2024/543, 2/7/2024, para.15). Bu erevde, işkence veya kötü muameleye ilişkin olmayan başvurular, Kurumun ulusal nleme mekanizması görevi kapsamında değerlendirilmemektedir.

25. Sonuç itibarıyla; başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun cevabı, ilgili mevzuat hükümleri ve konu dahilindeki içtihat birlikte değerlendirildiğinde; ceza infaz kurumunda uluslararası telefon fiyatlandırmasına ilişkin başvuru konusunun, işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında incelenemeyeceği ve bu bağlamda Kurumun ulusal nleme mekanizması görevi kapsamına girmediği anlaşıldığından kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUğUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde, OY BİRLİğİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye